

Bilag 1

Miljøvurdering

af

Råstofplan 2016
for
Region Midtjylland

Januar 2016

Regionshuset

Viborg

Miljø

Udgiver	Region Midtjylland Skottenborg 26 8800 Viborg	Henvendelse/yderligere information vedr. oplæg Mail: miljøe@ru.rm.dk Tlf.: 78 41 19 99 Læs mere: www.raastofplan-midt.rm.dk
Udgivelsesår	2016	
Konsulenter	Orbicon A/S Jens Juuls Vej 16 8260 Viby J	

Miljøvurdering af Råstofplan 2016 for Region Midtjylland

Indholdsfortegnelse

1. Ikke teknisk resumé	4
2. Indledning	4
3. Lovgrundlag	5
3.1 Hvordan er miljøvurderingen foretaget	6
3.2 Høring af berørte myndigheder og offentligheden	6
4. Forhold til anden planlægning.....	7
5. Miljøstatus og eksisterende miljøproblemer – væsentlighedskriterier og vurderinger	8
5.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna.....	8
5.2 Landskab, jordbund og kulturarv.....	13
5.3 Vand	15
5.4 Luft, støj, klima og affald	16
5.5 Trafik og infrastruktur	16
5.6 Befolkning og sundhed	17
6. Forebyggende foranstaltninger	18
7. Kumulative effekter.....	18
8. Alternativer og 0-Alternativet	19
9. Overvågning	20
10. Eventuelle mangler	21
11. Konklusion	21

Bilag: 21 Miljørapporter for 23 konkrete råstofgraveområder kan ses på regionens hjemmeside, www.raastofplan-midt.rm.dk

1. Ikke teknisk resumé

Region Midtjylland skal i forbindelse med revision af Råstofplan 2012 miljøvurdere Råstofplan 2016's indvirkning på miljøet. Det er en lovpligtig opgave i hht. miljøvurderingsloven. Miljøvurderingsloven sikrer, at der udarbejdes en miljøvurdering, at offentligheden og relevante myndigheder høres og, at det dokumenteres, at de synspunkter, der er fremkommet i forbindelse med de forudgående høringer, er indgået i beslutningsprocessen.

Der er forslag om at udlægge 23 nye råstofgraveområder eller udvidelser af eksisterende råstofgraveområder i Region Midtjylland. For disse områder er der udarbejdet en miljørapport, hvor de foreliggende natur-, miljø- og planmæssige forhold i områderne er beskrevet og vurderet. Miljørapporterne for de enkelte nye fremtidige råstofområder ligger på Region Midtjyllands hjemmeside: www.raastofplan-midt.rm.dk.

Der er endvidere udarbejdet en hvidbog, hvor høringssvar fra debatfasen er indarbejdet. Det fremgår ligeledes af hvidbogen hvilke råstofområder, der er udtaget af råstofplanen samt begrundelserne herfor. Af råstofplanen er der efter debatfasen udtaget 18 forslag til råstofgraveområder.

For alle "Forslag til råstofgraveområder" er det i miljørapporterne for de 23 områder vurderet, at der ikke er væsentlige interessekonflikter inden for områderne, der ikke kan forebygges eller afbødes ved regionens sagsbehandling og vilkårstillelse i forbindelse med en konkret råstofansøgning. For enkelte af områderne er der i råstofplanen opstillet retningslinjer, således at råstofgravning ikke kan iværksættes uden de særlige hensyn, der er givet i retningslinjerne. Dette drejer sig primært om vejadgang fra råstofgraveområderne.

2. Indledning

Denne miljøvurdering er udarbejdet i henhold til lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurdering af planer og programmer (miljøvurderingsloven) og i overensstemmelse med § 3 i lovbekendtgørelse nr. 657 af 27. maj 2013 om råstoffer (råstofloven) med senere ændringer.

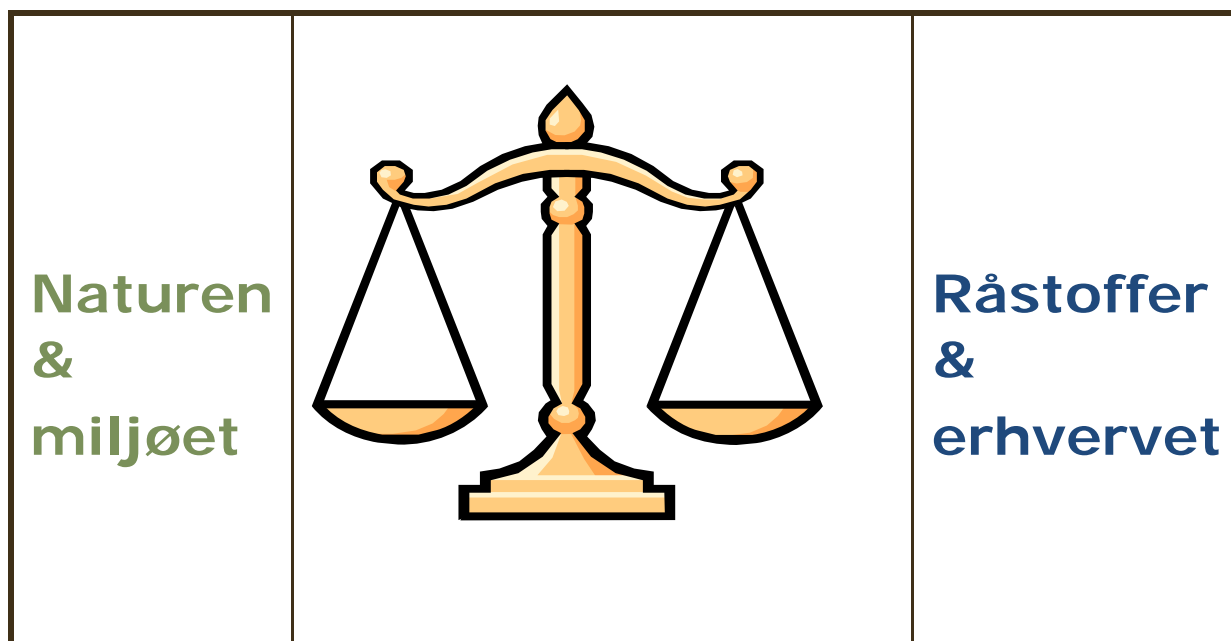
Miljøvurderingslovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integration af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Loven sikrer, at der gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Miljøvurderingsloven sikrer desuden, at offentligheden og relevante myndigheder høres, og at det dokumenteres, at de synspunkter, der er fremkommet i forbindelse med høringerne, er indgået i beslutningsprocessen.

Råstoflovens formål er bl.a. at sikre, at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, der er nævnt i lovens § 3.

Miljøvurderingen af Råstofplan 2016 er afgrænset til de ændringer, der er i forhold til Råstofplan 2012, og som er vurderet væsentlige miljømæssigt. Afgrænsningen af planændringer og miljøparametre for miljøvurderingen er dels sket i en intern proces i regionen og dels gennem høring af berørte myndigheder i henhold til lovens § 7, stk. 4.

3. Lovgrundlag

Lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurdering af planer og programmer (miljøvurderingsloven) indebærer, at offentlige myndigheder skal foretage en miljøvurdering af planer, der fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af lovens bilag 3 eller 4. Råstoflovens § 3 indebærer, at der ved udlægning af råstofgraveområder, råstoffilladelser mm. ikke alene skal lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet, men at der også skal lægges vægt på hhv. erhvervsmæssige hensyn og planmæssige interesser, herunder miljø- og naturbeskyttelse.

Råstofplanen fastlægger, hvor der i Region Midtjylland kan gives tilladelse til at indvinde regionens naturgivne råstoffer – dvs. sand, grus, sten, ler, moler, plastisk ler, tørv og kalk. Det er Regionsrådet, der i henhold til § 5 i lovbekendtgørelse nr. 657 af 27. maj 2013 om råstoffer (råstofloven) udarbejder råstofplanen og dermed fastlægger de overordnede retningslinjer for råstofindvindingen, herunder udlæg af råstofgraveområder og råstofinteresseområder. Kommunalbestyrelserne er bundet af råstofplanen i deres planlægning og administration.

Råstofplaner er som udgangspunkt omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljøvurdering, medmindre der er tale om ubetydelige ændringer af den eksisterende plan. Ved mindre ændringer skal der dog foretages en screening med henblik på at undersøge, om ændringen må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet - og ændringen dermed skal miljøvurderes.

Da det er vurderet, at råstofplanen er omfattet af lovens krav om miljøvurdering, er det nærmere indhold af miljørapporterne for de foreslåede råstofgraveområder fastlagt – denne fase kaldes for scoping. I scopingfasen er berørte myndigheder endvidere hørt med hensyn til særlige forhold, der bør inddrages i miljøvurderingen. Se screening- og scopingkemaet bagerst i de enkelte miljørapporter på regionens hjemmeside www.raastofplan-midt.rm.dk.

Efter scopingfasen er der udarbejdet miljørapporter for alle de foreslåede råstofgraveområder, og der er foretaget en egentlig miljøvurdering af planens indvirkning på omgivelserne i de foreslåede råstofgraveområder og miljøet i øvrigt. Grundlaget for miljøvurderingen af råstofplan 2016 er således 21 miljørapporter, hvoraf 3 miljørapporter hver omfatter 2 af de foreslåede

råstofgraveområder. Derudover er der udlagt 2 nye råstofinteresseområder, Røde Mølle Hostrupvej og Underup. Disse områder er ikke omfattet af miljøvurderingen, da udlægningen som råstofinteresseområde ikke giver mulighed for indvinding af råstoffer inden for områderne.

3.1 Hvordan er miljøvurderingen foretaget

På et overordnet niveau er der foretaget en miljøvurdering af Råstofplan 2016, hvor råstofplanens konsekvenser for miljøet i Region Midtjylland er belyst og vurderet.

Der er i Råstofplan 2016 forslag om at udlægge 23 nye råstofgraveområder eller udvidelser af eksisterende råstofgraveområder i Region Midtjylland. For disse områder er der udarbejdet en detaljeret miljørapport, hvor de foreliggende natur-, miljø- og planmæssige forhold i områderne er beskrevet og vurderet. Disse miljørapporter er vedlagt som bilag til selve miljøvurderingen af Råstofplan 2016.

Grundlaget for vurderingen af de nye råstofgraveområder har været et screening- og scoping-skema, der indeholder alle miljøvurderingslovens miljøparametre (i henhold til lovens bilag 1f). Scoping-skemaet er anvendt til at foretage selve afgrænsningen af de planændringer, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, og de miljøparametre, der potentielt vil blive påvirket.

Hvis en påvirkning er vurderet som værende væsentlig og negativ, er det vurderet, om de negative konsekvenser kan afbødes eller kompenseres. Afbødende foranstaltninger kan være meget forskellige og omfatte alt fra ændring af planen til tekniske foranstaltninger, informationskampagner, vilkår i råstoffilladelsen m.v. For de væsentlige negative konsekvenser er der givet forslag til afbødende foranstaltninger i miljørapporterne. Væsentlighedskriterierne beskrives i afsnit 5. Påvirkningen i visse områder har dog i "Oplæg til miljøvurdering af eventuelt fremtidige råstofgraveområder" vist sig at være så væsentlig negativ, at disse områder/delområder er taget ud af planforslaget. Disse områder er nævnt i afsnit 8 "Alternativer" sammen med begrundelsen for, at de er taget ud af råstofplanen.

For de væsentlige negative påvirkninger skal der foretages en overvågning af miljøpåvirkningen. Overvågningen bygger i vidt omfang på eksisterende overvågningsprogrammer og metoder - se afsnit 9 "Overvågning".

For enkelte råstofgraveområder er der opstillet forudsætninger for, at et område er blevet udlagt (retningslinjer i råstofplanen). Disse forudsætninger/retningslinjer er bindende og er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende areal. Forudsætningerne kan derfor ikke fraviges medmindre det godtgøres, at den eller de interessehensyn de skal tilgodese, ikke tilside-sættes.

Forudsætningerne/retningslinjerne drejer sig primært om at reducere nogle af de negative påvirkninger, der er påpeget i miljørapporterne for de enkelte områder.

3.2 Høring af berørte myndigheder og offentligheden

I forbindelse med debatfasen og den indledende høring af berørte myndigheder i henhold til miljøvurderingslovens § 4, stk. 3 samt høring om omfanget og detaljeringsgraden i medfør af miljøvurderingslovens § 7, stk. 4, har Region Midtjylland hørt kommunerne inden for Regionen, statslige myndigheder samt lodsejere i nærområdet. Debatfasen med indkaldelse af ideer

og forslag er forløbet i perioden fra 5. februar 2015 til 10. april 2015. Høring af berørte myndigheder er sket i perioden 2. juli 2015 til 31. august 2015.

Bemærkninger og kommentarer i forbindelse med høringen i debatfasen fremgår af Hvidbogen, der ligger på regionens hjemmeside: www.raastofplan-midt.rm.dk – under "Høringssvar".

4. Forhold til anden planlægning

Råstofplanen må i henhold til råstoflovens § 5a stk. 3 ikke stride mod regler eller beslutninger efter § 3 i lov om planlægning eller miljømålsloven.

Kommuneplanerne i Region Midtjylland

De relevante kommuneplanretningslinjer er inddraget i miljørapporterne for de foreslåede råstofgraveområder. Der er hovedsageligt inddraget natur-, miljø- og kulturforhold vedrørende det åbne land, tekniske anlæg, vindmøller mv. Arealbindingerne i screening- og scopingrapporten er vurderet i scopingskemaet med kriterierne: Ikke relevant, forhold, der bør vurderes og forhold, der ikke vurderes yderligere. Kommunerne har modtaget den indledende screening- og scopingrapport i forbindelse med høringen af offentlige myndigheder. Der har endvidere været holdt teknikermøder samt holdt en løbende dialog med alle kommunerne. Kommunernes bemærkninger til de foreslåede råstofgraveområder og til Region Midtjyllands vurderinger af miljøpåvirkningernes væsentlighed fremgår bl.a. af hvidbogen.

Vandplaner (vandområdeplaner)

Statens vandplaner erstattes af vandområdeplaner fra 15. december 2015. Tilstanden af de heri udpegede drikkevands- og grundvandsforekomster må ikke forringes, således heller ikke som følge af råstofindvinding. Indvinding af råstoffer må ligeledes ikke være til hinder for opfyldelse af vandområdeplanens målsætninger i tilknyttede vandløb, søer, kystvande og terrestriske økosystemer, som er direkte afhængige af en grundvandsforekomst. Staten og kommunerne skal inden for deres respektive ressortområder gennemføre vandområdeplanernes indsatsprogrammer, og foranstaltningerne skal være operationelle efter tre år. Afhængig af hvordan indsatsprogrammerne i praksis udmøntes, vil regionen eventuelt stille særlige vilkår i forbindelse med udstedelse af tilladelse til indvinding af råstoffer.

Som en central del af den danske drikkevandsbeskyttelse foretager staten kortlægning af grundvandet i medfør af vandforsyningsloven. Opgaven varetages af Miljøministeren, som fastlægger forskellige områdeudpegninger i en bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer. Kortlægningen er afsluttet i 2015, men fortsætter i et reduceret omfang fra 2016 og frem til udgangen af 2020. Der vil derfor kunne forekomme justeringer i områdeudpegningerne fremadrettet. Bekendtgørelsen fastlægger områder med drikkevandsinteresser (OD), områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD), indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for områder med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomme indvindingsområder (NFI), sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder (SFI) og indsatsområder (IO). De til enhver tid gældende områdeudpegninger fremgår af Miljøportalen.

Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse har højeste prioritet for sikring af tilstrækkeligt drikkevand og for grundvandsbeskyttelse. Nitratfølsomme indvindingsområder er udpeget inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse, hvor grundvandet er særligt følsomt over for nitratforurening. Inden for de nitratfølsomme indvindingsområder er der udpeget indsatsområder, hvor der er vurderet at være behov for en særlig grundvandsbeskyttelse. Nogle kommuner definerer retningslinjer for kommunens udtalelse til regionen i forbindelse med regionens udarbejdelse af råstoff tilladelser, og der vil derfor kunne blive stillet vilkår i tilladelsen som følge heraf.

5. Miljøstatus og eksisterende miljøproblemer – væsentlighedskriterier og vurderinger

I overensstemmelse med bestemmelserne i miljøvurderingslovens bilag 1 skal der, inden råstofplanen gennemføres, fortages en beskrivelse af den nuværende miljøstatus, og dermed status inden de planlagte ændringer i råstofplanen implementeres. Statusbeskrivelsen omfatter en beskrivelse af såvel eksisterende miljøproblemer som eksisterende kvaliteter. Statusbeskrivelsen er referencerammen, som råstofplanen vurderes i forhold til, og er baggrund for beskrivelsen af 0-alternativet. 0-alternativet beskriver miljøstatus og den sandsynlige udvikling, hvis Råstofplan 2012 videreføres uændret, og Råstofplan 2016 ikke gennemføres.

Miljøstatus for det enkelte foreslåede råstofgraveområde er beskrevet i miljørapporterne for de respektive foreslåede råstofgraveområder. Ved vurderingen af, om det enkelte foreslåede råstofgraveområde vil blive væsentlig berørt af planens vedtagelse, er der opstillet generelle kriterier - væsentlighedskriterier. Alle forslag til nye råstofgraveområder er vurderet i henhold til disse væsentlighedskriterier.

For udvalgte råstofgraveområder kan der være opstillet forudsætninger for, at et område er blevet udlagt. Disse forudsætninger er bindende og er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende areal. Forudsætningerne kan derfor ikke fraviges medmindre det godtgøres, at den eller de interessehensyn, de skal tilgodese, ikke tilsidesættes.

Færdiggravede og efterbehandlede arealer er taget ud af planen i forbindelse med revisionen, hvis de færdiggravede områder kan tages ud som større sammenhængende områder (af administrative og kortmæssige årsager). Desuden er råstofgraveområder og råstofinteresseområder eller dele af disse taget ud af planen, hvis de ikke længere er aktuelle, for eksempel pga. ringe råstofkvalitet og -mængde, beliggenhed, eller hvis ikke der er interesse for indvinding i området. De udtagne arealer er som udgangspunkt sket i enighed med kommunerne og lods-ejer/indvinder.

I forhold til Råstofplan 2012 er der således i alt taget 295 ha råstofgraveområder og 738 ha råstofinteresseområder ud af Råstofplan 2016. De samlede udlagte arealer med råstofgraveområder og råstofinteresseområder er derfor reduceret i forhold til Råstofplan 2012.

Hele Region Midtjylland udgør 13.124 km², dvs. 1.312.400 ha, og heraf er der i Råstofplan 2016 udlagt i alt 14.262 ha råstofgraveområder. Dette svarer til, at ca. 1 % af Region Midtjyllands samlede areal er udlagt til råstofgraveområder.

5.1 *Biologisk mangfoldighed, flora og fauna*

Natura 2000

Natura 2000 er et netværk af områder i EU med særlig værdifuld natur. Natura 2000 er en samlebetegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder; habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder.

Habitatområder udpeges for at beskytte og bevare bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, som er af betydning i EU.

Fuglebeskyttelsesområderne er udpeget for at beskytte og forbedre levevilkårene for vilde fuglearter i EU.

Ramsarområder er beskyttede vådområder med særlig betydning for fugle. Ramsarområderne ligger alle inden for grænserne af fuglebeskyttelsesområderne.

I henhold til § 5, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen), må der ikke udlægges råstofområder i de internationale naturbeskyttelsesområder. Hvor der planlægges råstofområder i nærheden af internationale naturbeskyttelsesområder, skal regionen vurdere, om planudlægget vil skade det nærliggende internationale naturbeskyttelsesområde – er dette tilfældet, kan der ikke udlægges et råstofgraveområde det pågældende sted.

Udpegningsgrundlaget for nærliggende Natura 2000-områder er blevet undersøgt. Der er ikke udlagt nye fremtidige råstofgraveområder, hvor der er risiko for, at råstofgravning kan påvirke de, i Natura 2000-planerne, udpegede naturtyper eller arter væsentligt. Det er dog i miljøvurderingerne for de enkelte foreslåede områder bemærket, at Region Midtjylland i forbindelse med en ansøgning om råstoff tilladelse skal vurdere en eventuel råstofgravnings påvirkning af bl.a. de hydrologiske forhold i området.

Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper

Ud over beskyttelse af Natura 2000-områder indeholder Habitatdirektivet bestemmelser om beskyttelse af særlige arter opført på direktivets bilag IV. Disse bilag IV-arter er ikke blot omfattet af beskyttelse inden for, men også uden for habitatområderne. Planter og dyr opført på bilag IV rummer arter, som er både sjældne og mere udbredte i Danmark; men som inden for EU kræver særlig opmærksomhed, på grund af deres forekomst, hyppighed og sårbarhed. Der må derfor generelt ikke vedtages planer, der kan medføre skader på disse strengt beskyttede arter eller den økologiske funktionalitet for de pågældende arter inden for planens område.

For de beskyttede planters vedkommende må bestande ikke reduceres eller levesteder forringes, uanset hvilket livsstadie de befinder sig i.

Funktionaliteten af områder, der benyttes som yngle-, opholds- og fødesøgningsområder eller forbindelser, der benyttes til og fra disse områder, må ikke beskadiges eller reduceres, således at bestanden af bilag IV dyrearter ikke kan opretholdes på samme niveau som før en påvirkning.

Markfirben – en beskyttet art. Foto © Per N. Grøn.

Ud over de internationalt beskyttede områder, naturtyper og arter, skal der tages hensyn til forekomsten af sjældne og truede planter og dyr opført på den danske rødliste samt især naturtyper beskyttet under naturbeskyttelseslovens § 3.

Forekomsten af beskyttede, sjældne, truede eller fredede arter eller naturtyper er ikke kortlagt nærmere på nuværende tidspunkt. På nuværende planniveau er det ikke muligt at vurdere de helt konkrete påvirkningsfaktorer, da der ikke foreligger grave- og efterbehandlingsplaner, og da de konkrete forhold vedrørende forekomsten af plante og dyrearter, herunder bilag IV-arter, kan ændre sig inden en ansøgning om råstoftilladelse foreligger. Hvorvidt, de foreslåede råstofgraveområder kan udnyttes fuldt ud, vides således ikke, og den endelige stillingtagen til konkret håndtering udskydes derfor til en eventuel senere behandling af en råstofsansøgning, og emnerne vurderes derfor ikke yderligere på nuværende planniveau.

Ved udarbejdelse af en råstoftilladelse vil det være nødvendigt at vurdere de aktuelle forhold vedrørende beskyttede, rødlistede eller fredede arter og at vurdere, hvilke vilkår for indvinding og efterbehandling der er nødvendige for at sikre arternes eventuelle raste- og ynglepladser. Vilkår vil fx kunne omfatte afgrænsning af gravefelter, forbud mod fjernelse af overjord og fældning inden for visse perioder.

Ved gennemførelsen af råstofplanen vil der, ved behørig hensynstagen til eventuel iværksættelse af specifikke afværge eller kompenserede foranstaltninger, ikke ske væsentlige påvirkninger af eventuelt forekommende bilag IV-arter.

Til gengæld vil der, når råstofindvindingen er ophørt, ofte kunne etableres en mere righoldig natur og dermed større biodiversitet i råstofgrave, end i de tilstødende områder. Dette skyldes, at den nøgne næringsfattige mineraljord på skrænter og i bunden af gravene skaber gode livsbetingelser for en lang række arter, der efterhånden er blevet sjældne og ofte truet i Danmark. På den næringsrige muldjord kan disse sjældne og truede arter ikke klare sig i konkurrencen med færre næringsstofkrævende arter, der her dominerer vegetationen.

Den store righoldighed af planter skaber igen levesteder for en lang række sjældne insekter. Henligger råstofgraven med store partier af blottet mineraljord, vil dette danne velegnede levesteder for blandt andet markfirbenet, der netop er beskyttet under habitatdirektivet. Ligeledes vil isolerede vandansamlinger i bunden af råstofgravene udgøre velegnede ynglelokaliteter for en række beskyttede paddearter. Med tiden vil efterladte råstofgrave med den rette efterbehandling kunne udgøre fortrinlige opholds- og ynglelokaliteter også for en lang række fuglearter.

Sjældne dyr og planter som sommerfuglen isblåflue og ulvefod kan ofte findes i efterbehandlede råstofgrave. Foto © Bjarne Moeslund.

Oplande til sårbare og meget sårbare Natura 2000 områder

Denne klassificering anvendes sammen med kvælstofreduktionspotentialen til fastlæggelse af nitratklasser i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Klassificeringen vurderes ikke at have betydning i forbindelse med planlægning af nye råstofområder. Klassificeringen vil muligvis kunne have betydning for regionens senere vilkår for efterbehandling.

Naturområder og Særlige naturområder

Kommunerne har i deres kommuneplaner udpeget naturområder af forskellige betegnelser og kategorier. Retningslinjerne og udpegningsgrundlaget er i miljøvurderingerne for de enkelte forslag til nye råstofgraveområder beskrevet i henhold til den enkelte kommuneplan. Kriterierne for, hvornår en påvirkning må vurderes som væsentlig, afhænger af udpegningskriterierne: Højt målsatte områder er i vurderingerne vægtet højere end "potentielle" naturområder, der i flere kommuneplaner er udpeget for at få ny natur til at indvandre. Denne nye natur kan Region Midtjylland i samarbejde med kommunerne sikre ved vilkårstillelse i forbindelse med en eventuel råstofftilladelse.

Beskyttet natur og beskyttede vandløb i medfør af naturbeskyttelsesloven § 3

Hvor der i medfør af naturbeskyttelsesloven er udpeget beskyttet natur eller vandløb inden for et forslag til råstofgraveområde, er påvirkningen vurderet som væsentlig. Det er bemærket i miljøvurderingen, at det er et forhold Region Midtjylland i deres sagsbehandling af en eventuel ansøgning om råstofftilladelse skal tage højde for, enten ved forbyggende foranstaltninger (vilkår om en vis graveafstand til beskyttet natur/vandløb) eller ved en dispensation til tilstandsændring/bortgravning.

De beskyttede naturområder omfatter:

- Søer og vandhuller med et areal på mindst 100 m²,
- Moser, enge, strandenge, strandsumpe, heder og overdrev med et areal på mindst 2500 m²,
- "Mosaikker" af ovennævnte naturtyper med et areal på mindst 2500 m²,
- Visse udpegede vandløb og
- Alle moser ifm. beskyttede vandhuller, søer eller vandløb.

Registreringen er vejledende, og indgreb i områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 kræver en dispensation fra den enkelte kommune. Eksisterende § 3 beskyttede arealer er ikke udlagt som råstofgraveområder, hvis kommunerne på det nuværende vidensgrundlag har vurderet, at der ikke kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Økologiske forbindelser/spredningskorridorer

Hvor de økologiske forbindelser strækker sig ind over forslagene til råstofgraveområder, er det i miljørapporterne vurderet som en væsentlig påvirkning. Det er i det enkelte tilfælde vurderet, om en eventuel råstofgrav vil spærre for dyrenes vandring mellem naturområderne. Region Midtjylland kan i deres sagsbehandling af en eventuel ansøgning om råstofftilladelse afbøde en eventuel afskæring af dyrenes vandringsveje, ved f.eks. vilkår om graveetaper (vilkår om at der skal efterbehandles i en etape, før der må graves i den næste etape).

Tidligere råstofgraveområde. Foto © Simon B. Leonhard.

Efter endt råstofindvinding vil råstofgrave ofte fungere som trædesten i forbindelse med spredningen af sjældne planter og dyr, der her vil kunne finde velegnede levesteder. Herfra vil de spredes til nærliggende områder, og derved vil de efterladte råstofgrave ofte bidrage til en forøgelse af den økologiske funktionalitet med spredningsveje i landskabet.

Å- og søbeskyttelseslinje samt strandbeskyttelseslinje

Hvor der ligger å- og sø- og strandbeskyttelseslinjer inden for de foreslåede råstofgraveområder, er påvirkningen af en eventuel råstofgravning vurderet som værende væsentlig. For disse områder vil Region Midtjylland i samarbejde med kommunerne fastsætte vilkår om graveafstand mm. i forbindelse med en eventuel råstoftilladelse. Der er ikke nye råstofgraveområder, der berører søbeskyttelseslinjer, åbeskyttelseslinjer eller strandbeskyttelseslinjer.

Skovbyggelinje

Skovbyggelinjen er en bufferzone på 300 m omkring skove. Skovbyggelinjen gælder for alle offentlige skove og for private skove med et sammenhængende areal på mindst 20 ha. Med det formål at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet er der forbud mod at bygge inden for skovbyggelinjen, men forbuddet omfatter ikke selve råstofindvindingen. Region Midtjylland vil i samarbejde med kommunerne i en eventuel råstofgravetilladelse stille vilkår, der sikrer skovbyggelinjernes formål. Cirka halvdelen af de nye råstofgraveområder ligger inden for skovbyggelinjer.

Skovrejsning

I kommuneplanerne er der udpeget områder, hvor skovrejsning er ønsket, og områder hvor skovrejsning er uønsket. Denne udpegning er ikke en væsentlig parameter i forhold til en eventuel råstofgravning. Skovrejsning eller uønsket skovrejsning kan imødekommes ved vilkår om efterbehandling i henhold til kommunens eventuelle nye retningslinjer og ønsker for områderne i øvrigt.

Fredskov

Langt den største del af de danske skove er fredskovspligtige. Fredskovspligten blev indført for over 200 år siden for at sikre Danmarks forsyning med træ, efter at næsten al skov i Danmark på daværende tidspunkt var blevet ryddet. Når et areal er fredskovspligtigt, betyder det, at den, der ejer arealet, til enhver tid har pligt til at anvende det til skovbrugsformål. En eventuel råstoftilladelse vil forudsætte en dispensation fra Skovloven, med krav om etablering af erstatningskov. Det er Naturstyrelsen, der skal dispensere for en evt. fredskovspligt. Fredskov fremgår af Tingbogen, og helt nye fredskovspligtige arealer vil fremgå af sagsbehandlingen, i forbindelse med en eventuel ansøger fremsender en tingbogsattest til regionen Fem af de nye råstofgraveområder omfatter arealer med fredskov, det drejer sig om Aulum Øst (udvidelse), Herrup (udvidelser) og Herrup Syd, Skygge Plantage (udvidelse), St. Bredlund Øst og Kalbygård.

Dispensation for fredskovspligten vil som regel indeholde krav om rejsning af erstatningskov på mindst det dobbelte areal andetsteds, og råstofgravning kan således medføre, at der etableres større skovområder end tidligere.

Fredninger

Hvor der er fredede områder inden for et nyt råstofgraveområde, er miljøpåvirkningen vurderet som væsentlig. Et enkelt nyt råstofgraveområde, Elvergården Øst, berører et fredet område.

Region Midtjylland skal om nødvendigt i samråd med fredningsstyrelsen stille vilkår i en eventuel råstoftilladelse, der sikrer, at fredningens bestemmelser overholdes.

5.2 Landskab, jordbund og kulturarv

Fredede fortidsminder

Fredede fortidsminder er beskyttet af en beskyttelseslinje på 100 meter fra fortidsmindets fod. Hvor der ligger en stor koncentration af fredede fortidsminder, er landskabspåvirkningen fundet så væsentlig, at området ikke er kommet med i forslagene til råstofgraveområder. Andre steder er det vurderet, at der kan graves i nærheden af fortidsminderne, så længe der holdes afstand til fortidsminderne. På baggrund af kommunernes afgørelser stiller Region Midtjylland i en eventuel råstoftilladelse vilkår om graveafstand til fortidsminderne. Der er ingen fortidsminder inden for de nye råstofgraveområder, men i 3 af områderne, Herrup (udvidelser) og Herrup syd, Tandskov samt Elke (udvidelse) og Elvergården, findes 100 m beskyttelseslinjen for fortidsmindet inden for området og i et enkelt område, No, grænser beskyttelseslinjen op til råstofgraveområdet.

Kulturarvsarealer

Kulturarvsarealerne fremgår af Kulturarvsstyrelsens hjemmeside. Et kulturarvsareal er et kulturhistorisk interesseområde med skjulte fortidsminder. Kulturarvsarealer kan være af national og regional betydning og er en indikator for, at der er væsentlige fortidsminder i et aktuelt område. Kulturarvsarealer er ikke i sig selv fredede. En indgriben i kulturarvsarealer kan være en væsentlig påvirkning. Region Midtjylland vil i samråd med områdets ansvarlige museum vurdere påvirkningen i forbindelse med en eventuel råstoftilladelse, således at de arkæologiske interesser inden for kulturarvsarealerne bliver varetaget.

To af de nye råstofgraveområder omfatter kulturarvsarealer. Det drejer sig om Tandskov samt Jeksen Vest og Jeksen Syd.

Kulturmiljøer

Værdifulde kulturmiljøer er udpeget i kommuneplanerne. En påvirkning af værdifulde kulturmiljøer er vurderet som væsentlig. Kulturmiljøerne kan være enkeltstående elementer i det åbne land og byen, eller helheder i form af geografisk afgrænsede områder, som ved deres fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Hvor der er udpeget kulturmiljøer inden for et foreslået råstofgraveområde, kan påvirkningen være væsentlig, og Region Midtjylland vil i forbindelse med en ansøgning om råstofindvinding afklare eventuelle konflikter i fht. kulturmiljø med de berørte myndigheder.

Beskyttede jord- og stendiger

Jord- og stendiger, som ligger inden for foreslåede råstofgraveområder, vil kunne blive væsentlig påvirkede af en eventuel råstofgravning. Registreringen af digerne er vejledende og kræver typisk en besigtigelse. Det er kommunerne, der i forbindelse med en eventuel råstofftiladelse vurderer digerne og eventuelt giver en dispensation til bortgravning. Kan der ikke gives dispensation til bortgravning, stiller Region Midtjylland vilkår til graveafstand i en eventuel råstofftiladelse.

Tre af de nye råstofgraveområder omfatter arealer med beskyttede jord- og stendiger. Det drejer sig om Jeksen Vest og Jeksen Syd, Kalbygård og Tirstrup (udvidelse) og Tirstrup Øst. I 6 af de nye råstofgraveområder findes et beskyttet jord- og stendige, der grænser op til det pågældende areal. Det gælder råstofgraveområderne Røde Mølle 12e, Herrup (udvidelser) og Herrup Syd, Glatved Nord og Glatved 2b, Ans, St. Bredlund Øst og Tandskov.

Landskabsområder og større uforstyrrede landskaber

Udpegningsgrundlaget, for disse landskaber, er ikke helt ens i de forskellige kommuneplaner. Generelt er råstofgravning inden for disse landskaber en væsentlig påvirkning. Råstofgravning er en irreversibel proces – når først råstofferne er fjernet, er landskabet ændret for altid. Væsentligheden vil i regionens vurdering bero på udpegningsgrundlaget for landskaberne. Tit er der mange andre natur- og kulturmæssige bindinger, der har medført, at landskabet i kommuneplanen er vurderet "værdifuldt". Påvirkningen af de "Større uforstyrrede landskaber" er som regel noget mindre ved råstofgravning, da disse landskaber typisk er kendetegnede ved fraværet af meget dominerende anlæg – og en efterbehandlet råstofgrav rager ikke op som et dominerende monument i landskabet. Påvirkningen af råstofgravning på landskaberne er afvejet i sammenhæng med de øvrige omgivelser, med områdets størrelse og råstoffernes mængde og kvalitet. Muligheden for at efterbehandle området indgår også i vurderingen.

Otte af de nye råstofgraveområder omfatter landskabsområder og større uforstyrrede landskaber. Det drejer sig om Røde Mølle 12e, Skygge Plantage (udvidelse), Glatved Nord og Glatved 2b, Kirial, Ans, Kalbygård, Elke (udvidelse) og Elvergården samt Rødding Øst.

Geologiske interesseområder

Geologiske interesseområder kan enten omfatte nationale geologiske interesseområder eller kommunale geologiske interesseområder. Ofte vil der dog være et sammenfald mellem nationalt og kommunalt udpegede geologiske interesseområder. Råstofindvinding i geologiske interesseområder vurderes at have en væsentlig miljøpåvirkning, da der ved indvindingen fjernes oprindelige aflejringer, hvilket for altid vil ændre geologien og landskabet. Geologien og landskabet kan således ikke gendannes, men det kan forsøges efterlignet ved efterbehandling af et graveområde. Ved gravning i et geologisk interesseområde kan der dog blotlægges værdifulde geologiske profiler, som dokumenterer væsentlige geologiske processer, der har betydning for forståelsen af geologien og landskabets dannelse. Sådanne profiler vil være væsentlige at bevare efter afslutning af en eventuel indvinding. Det er selve udpegningsgrundlaget for det enkelte geologiske interesseområde, der afgør, om indgrebet er så væsentligt, at et råstofgraveområde vurderes ikke at kunne udlægges. 6 af de foreslåede råstofgraveområder ligger i geologiske interesseområder, hvor Regionen efter en afvejning af udpegningsgrundlaget, størrelsen på det udlagte graveområde, råstoffernes kvalitet samt områdets omgivelser har vurderet,

at de landskabsgeologiske påvirkninger, som indvindingen medfører, vil kunne afbødes gennem vilkårstillelse i forbindelse med en eventuel råstoftilladelse.

Det drejer sig om de 5 nye råstofgraveområder Nim Sletkærgård, Glatved Nord og Glatved 2b, St. Bredlund Øst, Elke (udvidelse) og Elvergården samt Tirstrup (udvidelse) og Tirstrup Øst. Det er Region Midtjylland, der i en eventuel råstoftilladelse stiller vilkår til, hvordan et indvindingsområde skal efterbehandles i samarbejde med kommune og lodsejer/indvinder.

Kystnærhedszonen.

Planloven indeholder krav om, at kystområderne skal friholdes for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af placering tæt på kysten. Råstofgravning kan kun foregå, hvor råstofforekomsterne findes. En eventuel råstofgravning vurderes ikke at påvirke kyststrækningen visuelt. De foreslåede råstofgraveområder Glatved Nord og Glatved 2b ligger i kystnærhedszonen.

Kirker og deres omgivelser

Kirkebyggelinjen er en 300 m beskyttelseszone målt fra kirkebygning til beskyttelse mod, at der opføres bebyggelse over 8,5 m, som virker skæmmende på kirkerne. Beskyttelseszonen omfatter som udgangspunkt hele området ud til en afstand af 300 m målt fra kirkebygningen. Der er ikke foreslået udlagt råstofgraveområder inden for kirkebyggelinjer.

Særligt værdifuldt landbrugsområde

Særligt værdifulde landbrugsområder er udpegede i kommuneplanen. Disse landbrugsområder er forbeholdt jordbrugserhvervene, og der skal vises tilbageholdenhed med at inddrage arealer til ikke jordbrugsmæssige formål. For de nye råstofgraveområder har kommunerne vurderet, at råstofgravning kan foregå uden væsentligt at påvirke kommunens særligt værdifulde landbrugsområder. Region Midtjylland stiller i tæt samarbejde med kommunerne, lodsejere og indvindere vilkår om arealanvendelse på de efterbehandlede arealer. Der tages udgangspunkt i en varieret efterbehandling i områder med særlige drikkevandsinteresser.

5.3 Vand

Råstofindvinding inden for drikkevandsområder (OSD og OD) og indvindingsoplande til almene vandforsyninger:

Råstofindvinding er ikke i sig selv en forurenende proces og vurderes generelt ikke at udgøre en trussel mod drikkevandet og vandindvindingen. Region Midtjylland og Region Hovedstaden har foretaget konkrete undersøgelser af eventuelle påvirkninger af grundvandet med olieprodukter og pesticider samt fra pyritoxidation og kystnær optrængning af saltvand ved råstofindvinding under grundvandsspejlet, samt den kvantitative påvirkning af grundvandet ved råstofindvinding (Konsekvenser for grundvandskvaliteten ved råstofindvinding under grundvandsspejlet, Fase 2, november 2014). Det gælder generelt, at fjernelse af overjorden medfører forøget sårbarhed af grundvandet over for både nitrat og pesticider, men i råstofindvindingsfasen tilføres der ikke nitrat og pesticider. Krav til arealanvendelsen, herunder brug af gødning og sprøjtemidler, efter endt indvinding stilles i råstoftilladelsen. Råstofgravning kan ifølge Miljøstyrelsen sammenlignes med risikoen for forurening af grundvandet i forbindelse med den uregulerede risiko for grundvandsforurening i forbindelse med jordbehandling med tunge maskiner i landbruget.

Når overjord og vegetation fjernes, vil der ved råstofindvinding over grundvandsspejlet ske en lidt større grundvandsdannelse i fht. tidligere arealanvendelse. Råstofgravnes areal er dog sædvanligvis meget begrænset i forhold til grundvandets arealmæssige udbredelse, og en mindre, lokal stigning i grundvandsspejlet i råstofgraven har derfor ingen betydning for grundvandsstanden i det aktuelle område. Det øverste grundvand er næsten altid iltholdigt, og når overjorden er gravet af, er de tørre aflejringer også oftest iltede. Det betyder, at risikoen for

pyritoxidation med deraf følgende forsurening og udvaskning af okker, sulfat, nikkel og arsen i et omfang, der har kvalitativ betydning for grundvandet, er forsvindende lille.

Forudsat at der i råstoftilladelser stilles vilkår om håndtering og opbevaring af olieprodukter, og at der i tilladelser til indvinding under grundvandsspejlet i okkerpotentielle områder stilles særlige vilkår til at minimere risikoen for uønskede følgevirkninger af pyritoxidation, medfører selve råstofindvindingen ikke en væsentlig påvirkning af grundvandet. På lokaliteter, som ikke er okkerpotentielle, vurderes der ikke at være behov for særlige tiltag i forhold til at minimere pyritoxidation.

Ved råstofindvinding ledes der normalt ikke vand væk fra graveområdet. I forbindelse med eventuel vådsortering sker der en nedsivning af vaskevand til grundvandet (recirkulation). Det er kommunerne, der giver en nedsivningstilladelse i medfør af miljøbeskyttelsesloven, ligesom det er kommunerne, der giver en vandindvindingstilladelse i medfør af vandforsyningsloven.

5.4 Luft, støj, klima og affald

Der kan forekomme støj- og støvgener i forbindelse med råstofindvinding. Vilkår til imødekommelse af støj- og støvgener fra selve råstofgraveområdet stilles af Region Midtjylland i forbindelse med en eventuel råstoftilladelse.

Det brændstof, der forbruges til transporter og stationære anlæg, udleder CO₂. Det nærmere brændstofforbrug inden for de enkelte graveområder og i regionen som helhed kan ikke estimeres i planprocessen, men kan vurderes i forbindelse med en konkret ansøgning om tilladelse til råstofindvinding. For at mindske CO₂-udledningen omfatter Råstofplan 2016, ligesom Region Midtjyllands tidligere råstofplaner, forslag til råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, således at transportafstandene mellem indvindingsområder og anvendelsesområder så vidt muligt mindskes. Aktiviteterne i råstofgravene hænger dog sammen med konjunkturerne i samfundet som helhed, og på nuværende planniveau kan behovet for de forskellige råstoffer i regionen inden for planperioden ikke forudses nærmere.

Endvidere har konkurrencevilkårene en afgørende betydning for, hvilke råstofgrave der anvendes til et konkret projekt, idet råstofferne hentes fra det sted, hvor entreprisekontraktholderen har sine aftaler, og der er ikke nødvendigvis den nærmeste grusgrav.

I forbindelse med Råstofplanen kan Region Midtjylland således ikke styre råstofstrømmene, hvor der indvindes, og hvornår og hvor det transporteres til, men vi kan forsøge at gøre transportafstandene mindre ved at udlægge råstofgraveområder over hele regionen.

I forhold til klimascenarierne vil der være mere nedbør på kortere tid, som vil give en større afstrømning. Råstofgravene vil kunne virke som forsinkelsesbassiner og derved forsinke afstrømningen til og påvirkningen af nærliggende vandløb.

Der forekommer ikke særligt affald i forbindelse med råstofindvinding.

5.5 Trafik og infrastruktur

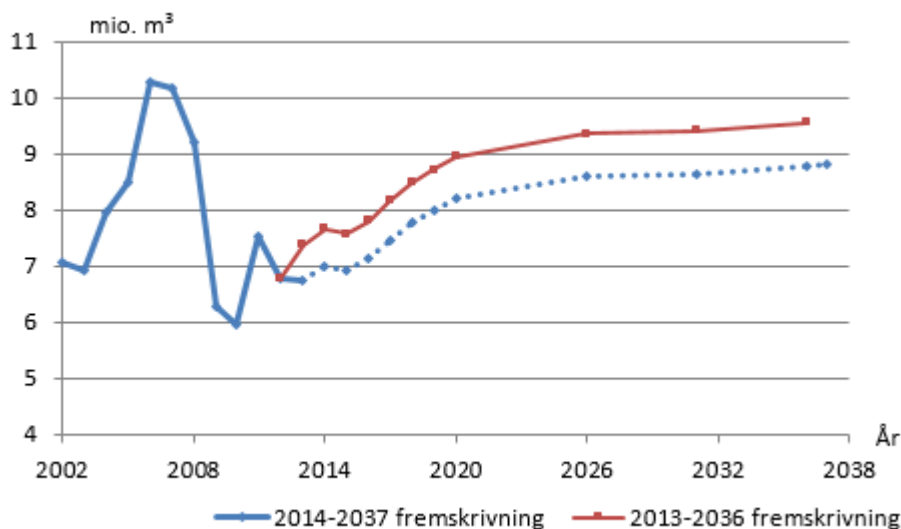
Når der kommer en ny råstofgrav, vil omgivelserne blive påvirket af en øget trafik med tunge køretøjer til og fra anlægget. Påvirkningen er væsentlig og kan kun i ringe grad afbødes ved vilkår i medfør af råstofloven, da der ikke med hjemmel i råstofloven kan stilles vilkår med henblik på at regulere gener hidrørende fra trafikken på offentlig vej til og fra indvindingsområdet. Der er hjemmel i råstofloven til at forbyde venstre- eller højresving ind til og ud af en

råstofgrav. Kommunerne kan, eventuelt i samarbejde med politiet, regulere trafikken på kommunevejene.

I Råstofplan 2016 er råstofområderne udlagt således, at hensynet til infrastrukturen er tilgode- set og miljøbelastningen er minimeret. Der vil dog være en lokal belastning for de enkelte rå- stofgraveområder.

I forhold til den oprindelige vurdering af råstofforbruget i regionen i perioden frem til 2036, er der ved den seneste revision vurderet et mindre behov, hvilket medfører en mindre samlet miljøbelastning, se figur 5.1.

Figur 5.1. Fremskrivning af råstofforbruget for Region Midtjylland. Oprindelig fremskrivning for 2013-2036 og revideret fremskrivning for 2014-2037.

5.6 Befolkning og sundhed

Lastbiltransport til og fra en råstofgrav påvirker lokalområdet i form af støj og støvgener på tilkørselsveje og det offentlige vejnet. Derudover kan en lokalt forøget lastbiltrafik medføre en forhøjet risiko for trafikulykker i forhold til den oprindelige trafik.

Trafikken på offentlig vej kan ikke reguleres i medfør af råstofloven, men kommunerne kan eventuelt gennemføre en trafikregulering med anden lovgivning.

I forbindelse med råstofindvinding kan aktiviteter inden for graveområderne medføre gener i form af støj, vibrationer og støv for naboer til indvindingen. Det er forhold, som Region Midtjylland skal tage højde for i en konkret råstoffilladelse.

Udnyttelsen af råstofforekomsten inden for et råstofgraveområde vurderes generelt ikke at give anledning til en nævneværdig begrænsning af befolkningens adgang til rekreativ udfoldelse i området, med mindre der graves på meget store arealer på én gang. Det er forhold regionen kan stille vilkår om i forbindelse med udarbejdelse af grave- og etapeplanen.

Råstofgravningen vurderes i øvrigt ikke at påvirke menneskers sundhed i negativ retning.

6. Forebyggende foranstaltninger

Forebyggende foranstaltninger i forbindelse med råstofgravning foretages ved, at Region Midtjylland stiller vilkår for gravedybde, sikkerhedsvolde, brændstofoplag, støj, vibrationer, støv mv. i forbindelse med en eventuel råstoff tilladelse.

7. Kumulative effekter

De kumulative effekter er vurderet specifikt for de enkelte forslag til råstofgraveområder. Overordnet set betyder udlæg af et nyt råstofgraveområde en forøget støj-, støv- og trafikpåvirkning. Hvor der i forvejen er f.eks. trafikgener i form af tung lastbiltransport igennem små landsbyer, kan dette betyde store gener for befolkningen.

I planlægningen af nye råstofgraveområder har regionen afvejet trafikgenerne over for anvendelsen af råstofressourcen. Regionen har vurderet, om gener ved trafik, støj og støv i rimelig grad vil kunne afbødes ved vilkårstillelse i medfør af råstofloven, eller ved kommunernes trafikregulering i øvrigt.

Hvor eksisterende råstofgraveområder er forslået udvidet, er "udvidelsen" ikke nødvendigvis ensbetydende med en forøget råstofindvinding, men ofte en fortsættelse af områdets graveaktivitet - færdiggravede områder efterbehandles og nye områder åbnes i takt hermed.

Enkelte råstofgraveområder, der er foreslået i debatfasen, er udtaget af Råstofplan 2016 pga. kumulation mellem flere mindre miljøpåvirkninger, som kumulativt er så væsentlige, at regionen har valgt at udtage området.

8. Alternativer og 0-Alternativet

Alternativer

I debatfasen er der fremkommet 41 forslag til nye råstofgraveområder i regionen. 18 af disse forslag er efter debatfasen udtaget af råstofplanen. Alternativerne samt begrundelsen for at udtage områderne af råstofplan 2016 er listet nedenfor.

Endvidere er eksisterende og nye råstofgraveområder justeret i forhold til hhv. Råstofplan 2012, debatfasen, diverse høringer samt møder med kommunerne. Begrundelserne for justeringerne fremgår dels af bilag 1 til Råstofplan 2016, dels af miljørapporterne for de enkelte områder.

Kommune	Område	Begrundelse for at området ikke indgår i Råstofplan 2016
Favrskov	Fuglsang	Forhold vedr. grundvand, landskab (herregårdslandskab), sten- og jorddiger, vandløb og vandhuller taler imod
	Sønderskov	Forhold vedr. grundvand, landskab (herregårdslandskab), sten- og jorddiger, vandløb, vandhuller og højmose taler imod
	Voldby Syd	Forhold vedr. grundvand, landskab, sten- og jorddiger, vandløb og vandhuller samt påvirkning af Voldby Bæk taler imod
Hedensted	Remmerslundvej	Forhold vedr. transportruter samt kommunale planer om byudvikling taler imod
	Røde Mølle Hostrupvej	Forhold vedr. transportruter, begrænset areal, påvirkning af landskab og natur taler imod. Regionen vil få kortlagt råstofforekomster på naboarealer med henblik på, at få afklaret, om der måtte være basis for et større kommende råstofgraveområde. Bibeholdes som Interesseområde
Holstebro	Skautrup	Forhold vedr. transportruter, begrænset areal, påvirkning af kulturarv (gravhøj) taler imod
Horsens	Underup	Til- og frakørselsforhold, påvirkning af kulturarv og natur taler imod. Bibeholdes i reduceret omfang som Interesseområde med henblik på at få afklaret til- og frakørselsforhold
Lemvig	Rom By	Forhold vedr. transport og kultur taler imod
Ringkøbing-Skjern	Bjerre Syd	Detaljeret råstofkortlægning har vist en ringe råstofkvalitet, som taler imod
Silkeborg	Asklev Øst	Forhold vedr. transport og natur taler imod
Skanderborg	Stjær S	Forhold vedr. natur og landskab samt at der er tale om et begrænset areal taler imod
Syddjurs	Attrup	Forhold vedr. transport og forsyningsbehov, som opfyldes af nærliggende råstofgrave, taler imod
	Frelling 1	Detaljeret råstofkortlægning har vist en ringe råstofkvalitet og taler derfor imod

Kommune	Område	Begrundelse for at området ikke indgår i Råstofplan 2016
	Frelling 2	Detaljeret råstofkortlægning har vist en ringe råstofkvalitet og taler derfor imod
	Hornslet	Forhold vedr. byudvikling, samt at der er tale om et begrænset areal, taler imod
	Hyllested	Forhold vedr. til- og frakørsel, samt gravhøje og dige taler imod
	Skiffard S	Udvidet råstofkortlægning har vist en ringe råstofkvalitet, som taler imod
Viborg	Bruunshåb	Forhold (dokumenteret ved rapport af okt. 2015) vedr. Natura 2000 og Bilag 4 arter taler imod

0-alternativ

0-alternativet udgør den situation, hvor revisionen af råstofplanen ikke gennemføres. Råstofplan 2012 videreføres uændret.

0-alternativet kan betyde et større energiforbrug og højere råstofpriser på grund af den længere transport, da der med tiden bliver færre råstofgrave. Når der bliver færre råstofgrave bliver konkurrencen mindre, hvilket ligeledes kan betyde, at råstofpriserne stiger.

0-alternativet vil endvidere betyde, at der ikke bliver skabt ny natur og nye levesteder for truede arter, eftersom der ikke bliver etableret nye råstofgrave

Der er også positive konsekvenser ved 0-alternativet, da færre landskaber vil blive påvirkede af råstofgravning, efterhånden som der bliver færre råstofgrave. Der er ligeledes færre naboer til råstofgravene, der vil blive generet af trafik, vibrationer, støj og støv.

0-alternativet for råstofplanen er dog ikke reelt et alternativ, da regionernes råstofplaner er en lovbunden opgave i henhold til råstoflovens § 5. 0-alternativet spiller en større rolle i vurderingen af udlægningen af det enkelte råstofgraveområde, da generne ét sted kan være så store, at de overskygger f.eks. miljøpåvirkningerne ved en længere transport fra andre områder.

9. Overvågning

Ifølge miljøvurderingsloven skal der i miljørapporterne for de foreslåede graveområder beskrives, hvordan Region Midtjylland vil overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planen. Ved fastlæggelse af overvågning er der taget udgangspunkt i, at den så vidt muligt skal baseres på den eksisterende overvågning af miljøforholdene i kommunen, og at planens miljøpåvirkninger i stort omfang afhænger af, hvordan retningslinjer og arealudlæg implementeres i den efterfølgende lokalplanlægning.

Udlæg af de foreslåede råstofgraveområder vil ikke i sig selv bevirke positive eller negative ændringer i miljøtilstanden for områderne. Det sker først, efter der er meddelt en råstofftillædelse og ansøger har påbegyndt aktiviteterne. Regionen vurderer ikke, at der er behov for særlig overvågning af planens miljøpåvirkninger, idet kommunens eksisterende overvågning af miljøforhold sammen med regionens tilsyn i forbindelse med en eventuel senere råstofftillædelse vurderes at være tilstrækkelig.

Det er Region Midtjylland, der har tilsynet med selve råstofindvindingen. I henhold til råstoflovens § 31 påser regionsrådet, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, at påbud eller forbud efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes. Kommunerne har tilsynet med beskyttet natur, samt planter og dyreliv. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning

I henhold til § 32 i råstofloven har regionsrådet eller personer, der af disse myndigheder er bemyndiget hertil, uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme og lokaliteter for at udøve de beføjelser, der er tillagt dem i medfør af denne lov, herunder for at foretage undersøgelser af betydning for lovens formål.

I henhold til § 33 i råstofloven påhviler det den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom eller indvindingsmateriel at berigtige et ulovligt forhold. Tilsynsmyndigheden kan for ejerens regning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. I de nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. Dette kan ske ved meddelelse af påbud eller forbud. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden blandt andet:

- 1) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand,
- 2) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet,
- 3) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden fjernet.

I råstoftilladelser stiller ansøger bankgaranti el. lign. som sikkerhed for, at vilkår overholdes og der sker efterbehandling af arealet efter ophør af råstofindvinding. Vilkår for efterbehandling tinglyses på ejendommen(e), således at forpligtelserne også påhviler eventuelle fremtidige ejere af de pågældende ejendomme.

10. Eventuelle mangler

Råstofplanen opstiller overordnede retningslinjer for de fremtidige råstofgraveområders administration. På baggrund af råstofplanernes overordnede detaljeringsniveau, er miljørapporterne for "Forslag til råstofgraveområder" udarbejdet på baggrund af eksisterende viden om områdernes plan-, natur- og miljømæssige status. Den eksisterende viden vurderes tilstrækkelig i forhold til vurderingen af Råstofplanens væsentlige påvirkning af miljøet.

11. Konklusion

Råstoflovens formål er bl.a. at sikre, at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn.

Det er vurderet i miljørapporterne, for alle de nye råstofgravområder, at der ikke er væsentlige interessekonflikter inden for områderne, der ikke kan forebygges eller afbødes ved Region Midtjyllands sagsbehandling og vilkårstillelse i forbindelse med en konkret råstofansøgning.